

Verspreidingsonderzoek Pisidium soorten in Nederland

Nu de vacaties weer voor de deur staan en stellig vele leden het voornemen koesteren, in verschillende delen van het land mollusken te gaan verzamelen, zou ik het op prijs stellen nogmaals een beroep te mogen doen op hun medewerking bij mijn onderzoek naar de verspreiding van de Pisidium soorten in Nederland. Gedurende de acht jaren, dat ik mijn aandacht aan dit onderwerp wijd, hebben velen mij ruimschoots materiaal ter inzage toegezonden. Voor die zeer gewaardeerde hulp, moge ik hen hier mijn hartelijke dank betuigen. In mijn vindplaatsenkaartsysteem van het genus Pisidium zijn thans, naar ruwe schatting, meer dan 4000 monsters, omvattende vele tienduizenden exemplaren, ingeschreven. Toch is er op dit gebied nog veel te doen in ons land. Grote hoeveelheden materiaal zijn afkomstig van betrekkelijk dicht bijeen gelegen vindplaatsen, terwijl in vele delen van ons land nog nimmer een Pisidium is verzameld. Daarom zal ik trachten hieronder een overzicht te geven van de landstreken waar tot nu toe wel en waar nog niet verzameld werd. Hopelijk is dit een opwekking voor vele leden om in die onbekende gebieden naar Pisidiums uit te zien.

Vrijwel overal, waar zoetwater is, in meren, veenplassen, vaarten, sloten, rivieren, beekjes, bronloopjes enz. leven, verborgen in het oppervlakteslik, vertegenwoordigers van deze groep.

Zij zijn gemakkelijk te bemachtigen met behulp van een fijn-mazig schepnetje, of beter nog met een metalen, halve-bolvormige zeef, waarmede men het slib opschept en door schudden spoelt. Monsters Pisidium, gedroogd of in alcohol, bij voorkeur ongeselecteerd, ontvang ik gaarne ter inzage. Na determinatie zend ik ze weer naar de eigenaar terug. Met de meeste klem dring ik er op aan het materiaal, tijdens het verzamelen, nauwkeurig te etiketteren en alle gegevens, welke geacht kunnen worden van belang te zijn, te noteren. Hieronder volgt thans een globaal overzicht van de op het gebied van Pisidium nog onbekende landstreken:

Prov. Groningen: aantal gegevens, uit omgeving Groningen, bekend, Vlachtwedde, Siddeburen, Onstwedde. Onbekend gebied boven Delfzijl-Groningen-Leek, Rottum onbekend. Prov. Friesland: gebied ten N. en ten W. van Drachten-Grouw-Sneek-Takozijl en de hoge gronden in het O. van de provincie onbekend. Tussén Grouw en Lemmer enige meren en kanalen onderzocht. Schiermonnikoog onbekend. Op Ameland bij Leendertswiel verzameld. Prov. Drente: aantal verspreide gegevens uit driehoek Meppel-Koevorden-Paterswolde bekend. Niets bekend ten O. van Gieten-Koevorden en ten W. van Assen-Meppel. Prov. Overijssel: minst onderzochte provincie. Enige vindplaatsen bekend uit driehoek Zwolle-Raalte-Deventer en uit Dinkelgebied. Kuststrook Kampereiland goed onderzocht. Rest van de provincie onbekend. Prov. Gelderland: Vrij goed bekend vrijsmalle kuststrook tussen Erme-lo/Veldwijk en Elburg; verder enkele vindplaatsen in de omgeving van Apeldoorn en tussen Velp en Brummen. Weinig bekend uit zowel Gelderse als Utrechtse deel van de Gelderse Vallei. Veluwe vrijwel onbekend. Betuwe idem, enige vindplaatsen geregistreerd uit de omgeving van Nijmegen, verder bij Tiel, Zaltbommel, Culemborg. In de Achterhoek op een aantal verspreide punten verzameld, voornamelijk in beken. Onderzoek van greppels en slibrijke slootjes zeer gewenst. Voorts zeer welkom materiaal uit de grote rivieren, uit de plantenrijke dode armen en uit de wielen. Prov. Utrecht: Vrij goed onderzocht. Aanvullende gegevens gewenst uit mondingsgebied van de Eem, de Lopikerwaard en uit het plassengebied ten W. van de Vecht. Aandacht schenken aan plantenrijke veenplassen! Prov. Noord-Holland: Goed onderzocht Texel, Vlieland, Terschelling, duinstrook van Petten af zuidwaarts, plassengebied tussen Hilversum en Muiden. Onbekend: gebieden ten W. van de lijn Den Helder-Alkmaar-Amsterdam (inclus. Wieringermeerpolder) en ten Z. van Amsterdam-Haarlem. Prov. Zuid-Holland: Vrij goed bekend kuststrook van ca. 10 km breedte. Onbekend plassengebied van Nieuwkoop tot Brasemermeer, gebied tussen Leiden-Gouda-Den Haag-Rotterdam, voorts Delfland, Putten en Alblasserwaard, Beierland, Goeree-Overflakkee. Prov. Zeeland: De eilanden, behalve N. Beveland, vóór de grote inundaties vrij goed onderzocht, doch meest met negatief resultaat i.v.m. brak water. Aantal vindplaatsen bekend uit duingebied van Schouwen en Walcheren. Zeeuws-Vlaanderen onbekend, behalve omgeving Schoondijke en Oostburg. Prov. Noord-Brabant: talrijke vindplaatsen t.W.v. 's-Hertogenbosch-Helmond; ten O. onbekend. Zeer welkom materiaal uit vennen! Prov. Limburg: vrij goed bekend t. Z. v. Maastricht-Schinnen, voorts Roermond-Weerd en Maashees-Mook. Materiaal uit de Maas en zijriviertjes, alsmede uit greppels, altijd zeer welkom.

J.G.J. Kuiper